

ZBIGNIEW BORYSIUK
Faculty of Physical Education and Physiotherapy,
Opole University of Technology (Poland)

**1st International Congress on Science and Technology
in Fencing, BARCELONA 15–17 February 2008 /
I Międzynarodowy Kongres Naukowy o Nauce i Technologii
w Szermierce, Barcelona, 15–17 lutego 2008 r.**

Submission: 26.03.2008, acceptance: 5.11.2008

Słowa kluczowe: nauki o sporcie, kontrola treningu, sporty walki, technika szermierki

Znane z Igrzysk Olimpijskich w Barcelonie w 1992 roku obiekty sportowe na wzgórzu Montjuic były miejscem I-go Międzynarodowego Kongresu Nauki i Technologii w Szermierce, który odbył się w dniach 15–17 lutego 2008 r. Ciężar organizacji imprezy wziął na siebie Kataloński Narodowy Instytut Wychowania Fizycznego (INEFC) we współpracy z Międzynarodową Federacją Szermierczą (FIE). Przesłaniem tego spotkania była prezentacja innowacji w dziedzinie technologii, które istotnie wpływają na kształt współczesnej szermierki. Wiele z nich, co podkreślali uczestnicy tego bardzo ciekawego przedsięwzięcia, już niedługo zrewolucjonizuje szermierkę, czyniąc ją bardziej przyjazną dla widzów i mediów oraz obiektywną w sposobie sędziowania. Kongres cieszył się dużym zainteresowaniem. Wzięło w nim udział ponad 300 osób z 40 krajów, reprezentujących szerokie spectrum zainteresowań naukowych, w tym przedstawiciele sportów walki, głównie szermierki i karate oraz badacze konkurencji uprawianych przez sportowców niepełnosprawnych. Kongresowe proceedings zawiera 53 wystąpienia plenarne i sesyjne mówców z 24 krajów.

Zakres tematyczny obejmował następujące obszary naukowe:

- socjologiczne i historyczne aspekty fenomenu szermierki i sztuk walki,
- prewencja i epidemiologia wypadków i kontuzji w szermierce na tle innych dyscyplin sportowych,
- optymalizacja metod treningowych,
- analiza wpływu uwarunkowań psychologicznych na skuteczność walki sportowej,
- specyfika wyzwania energii w warunkach walki z użyciem diagnostyki telemetrycznej,
- reakcje centralnego systemu nerwowego na różne rodzaje stymulacji,
- zastosowanie nowych technologii (wireless) do oceny sędziowskiej walk szermierczych i innowacje w sprzęcie osobistym zawodników.

Pomysłem organizatorów było połączenie obrad z Pucharem Świata w Szpadzie Kobiet będącym kwalifikacją do Igrzysk Olimpijskich w Pekinie. Dało to możliwość bezpośredniego udziału trenerom i zawodnikom w obradach i sesjach kongresowych. Z kolei ludzie nauki mogli praktycznie doznać emocji, jakie towarzyszyły zmaganiom najlepszych szpadzistek globu. Zawody nomen omen wygrała zawodniczka chińska, dla obserwatorów co nie było specjalną niespodzianką. Swoistym symbolem mariażu praktyki i teorii sportu stały się warsztaty meto-

dyczne w szabli i szpadzie kobiet. Ze szczególnym zainteresowaniem spotkały się te ostatnie, kierowane przez Maitre de Armes (mistrza broni) Daniela Levavasseur do mistrzyń olimpijskich w szpadzie. Słynny francuski fechtmistrz zaprezentował kilka rodzajów lekcji szpadowych w zależności od etapu szkoleniowego. Pokazy uzupełniono ciekawym materiałem filmowym komentowanym na bieżąco przez samego mistrza. Uczestnicy mogli osobiście filmować całość pokazów i prezentacji dzieląc się na koniec uwagami i spostrzeżeniami. Entuzjazm dyskutantów ograniczały jedynie limity czasowe sesji, stąd część rozważań i refleksji przeniesiono w kuluary i podczas wspólnej kolacji. Warto zaznaczyć, że aktywnymi uczestnikami tego swoistego panelu byli polscy trenerzy szpadowi, jednak nie w swojej narodowej reprezentacji, lecz prowadząc teamy Niemiec (Piotr Sozański) i Szwajcarii (Zbigniew Konczalski).

Zgodnie z założeniami kongresu obrady zdominowały tematy związane z zastosowaniem nowych technologii do procesu szkolenia oraz produkcji sprzętu osobistego i sędziowskiego w szermierce. Wśród nich należy wymienić m.in. prezentację Eduardo Dos Santosa z FIE (Międzynarodowej Federacji Szermierki) pt. *Technology in high level fencing* a także wystąpienie *Challenges in designing a wireless scoring system for modern fencing* autorstwa Pieta Wautersa z belgijskiego IBM Global Business Services. Aplikacje elektronicznego systemu treningowego przedstawił Genadij Tyshler z RPA "Tyshler training devices".

Niektóre tematy miały charakter bardziej „ekumeniczny” dodając kolorytu obradom i wywołując dodatkowe zainteresowanie słuchaczy. Ciekawe odniesienia interdyscyplinarne, w tym historyczne były udziałem badaczy z Hiszpanii, którzy przedstawili temat *Reaction time on fencing and karate high level athletes* (Oscar Perez, Francisco Morales). Autorzy, Laura Ruiz, Daniel Martos z Katolickiego Uniwersytetu w Walencji sięgnęli po sztukę walki marynarzy na sztylety *Knife fencing. An ethnographic approach to the traditional fencing in the marine districts of the cabanyal and grao (Valencia)*. Pedagogzy z Kolumbii (Oscar Serna, Mauricio Rias) omówili znaczenie szermierki jako czynnika zapobiegania przemocy wśród młodzieży *Fencing as a preventive means for delinquency*.

Główny nurt tematów kongresowych pokrywał się z klasycznymi doniesieniami z obszarów fizjologii, biomechaniki i antropomotoryki. Jako bardziej interesujące przykłady doniesień tego typu warto przytoczyć pracę zespołu (Xavier Iglesias i Albert Rodriguez) z Uniwersytetu Barcelońskiego pt. *Physiological testing and bioenergetics in fencing* z użyciem telemetrycznych analizatorów pułapu tlenowego podczas walk szermierczych. Z kolei autorzy (Daniel Moreno, Robert Usach, Albert Busquete) z Katalońskiego Instytutu Wychowania Fizycznego przedstawili *Tensiographic analysis of short-term muscular fatigue induced by specific training in fencing* stosując jako narzędzie badawcze system składający się ze stymulatora, tensiomiografu (TMG) i elektrod powierzchniowych, umożliwiający precyzyjną analizę zmęczenia mięśni w krótkich zadaniach testowych. Prof. Jean Stein z paryskiego laboratorium Movement Action & Performance Narodowego Instytutu Sportu zaprezentował wyniki badań ujęte w tytule *Effects of general vision training of the performances of elite saber fencers* polegające na zastosowaniu symulatorów badających różne rodzaje reakcji w tym odpowiedzi antycypacyjne, zawodników wysokiej klasy. Natomiast autorzy z Wenezueli Mihai Zissu i Carmen Silva zreferowali pracę *Biomechanical model of the fencing lunge to the head in female sabre weapon* opierając swoje analizy o kinematyczne charakterystyki ruchu z użyciem cyfrowo-graficznych metod (2D video).

Kilka wystąpień dotyczyło aspektów medycznych uprawiania szermierki, zarówno w kwestiach epidemiologicznych, zapobiegania kontuzjom oraz fizjologii wysiłku. *Wheelchair fencing: injuries and prevention* (Maria Bosch, Maria Spottorno) z Uniwersytetu Alcala w Madrycie, natomiast Peter Harmer z Oregon University (USA) przedstawił pracę *Epidemiology of fencing injuries*.

Kierując się opiniami uczestników kongresu wystąpieniem wzbudzającym szczególne zainteresowanie był wykład prof. Claudio Babiloni z Uniwersytetu „Sapienza” w Rzymie zatytułowany *Brain responses related to cognitive-motor processes in elite fencers*. Temat wykładu był częścią szerokiego przedsięwzięcia badawczo-diagnostycznego, w którym wzięło udział 11 naukowców reprezentujących m.in. Instytut Medycyny i Nauki w Sporcie CONI

w Rzymie, Włoską Federację Karate, Judo i Sztuk Wali (FIJLKAM) oraz Wydział Nauk o Motoryczności Uniwersytetu L'Aquila. Przedstawione badania dotyczyły wpływu stymulacji EEG na efektywność zachowań motorycznych szermierzy i karateków w sytuacjach zbliżonych do realnych fragmentów walk. W eksperymencie wykorzystano wysokiej rozdzielczości elektroencefalograf (EEG) emitujący fale alfa o częstotliwości 10 Hz skierowane na ośrodki czuciowo-ruchowe kory mózgowej. Czas stymulacji wynosił 1 min. i poprzedzał odpowiedzi zawodników na bodźce wizualno-przestrzenne. Dla uwiarygodnienia eksperymentu zastosowano efekt placebo w postaci neutralnej stymulacji. Wyniki badań wykazały istotną poprawę szybkości i trafności reagowania zarówno szermierzy jak i karateków jako skutek dodatkowego pobudzenia ośrodków centralnych.

Dopełnieniem tej prezentacji było wystąpienie doktora Antonio Fiore, szefa zespołu medycznego Włoskiej Federacji Szermierki, dotyczące systemu współpracy naukowej federacji i Włoskiego Komitetu Olimpijskiego. Instytucjonalnym wyrazem tej kooperacji jest utworzenie interdyscyplinarnego laboratorium SchermaLab, którego model funkcjonowania został ujęty w następujących założeniach:

- aktywna rola lekarzy jako kompetentnych menedżerów współkreujących proces treningowy,
- decentralizacji szkolenia kładąc akcenty na poszczególne grupy zawodników i ich przygotowanie do głównych startów,
- włączenie sektora technologicznego do bieżącej współpracy w ramach tradycyjnych szkół szermierczych w celu doskonalenia umiejętności trenerskich,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych (inżynierowie, lekarze, fizjododzy),
- synergia działań w zakresie komunikacji i wymiany informacji dotyczących innowacji we wszystkich aspektach przygotowania zawodników.

W pracach kongresowych należy odnotować udział niżej podpisanego, który w inauguracyjnej sesji przedstawił problematykę identyfikacji talentu w szermierce z wykorzystaniem elektromiografii powierzchniowej wsparte opiniami eksperckimi. Warto dodać, że w zasobach bibliotecznych barcelońskiego INEFC (Instytut Nacional d'Eduacio Fisica de Catalunya) znajduje się artykuł [Borysiuk 2006] pt. *Complex evaluation of fencers predisposition in three stages of sport development* z „Biology of Sport”, no. 1. Fakt ten wydaje się być o tyle godny podkreślenia, gdyż zapewne przyczynił się do zaproszenia autora artykułu na to ciekawe naukowe spotkanie.

Kongres był bardzo dobrze zorganizowany i, co nie zawsze udaje się organizatorom tego typu przedsięwzięć, wszystkie punkty programu zostały zrealizowane do końca z bardzo aktywnym udziałem także studentów. Być może powodem takiego zainteresowania było to, że INEFC jako odpowiednik naszych AWF-ów w ramach pierwszych dwóch semestrów studiów prowadzi obowiązkowo zajęcia właśnie z szermierki. Jak przystało na obrady środowisk sportowych pasja referentów była źródłem przekraczania limitów wystąpień ustnych, a także dyskusji plenarnych po każdej sesji. Prowadzący sesje musieli taktować, lecz stanowczo sięgać po żółte kartoniki aby dyscyplinować prelegentów dając szanse słuchaczom na zadawanie pytań.

Koniec wieńczy dzieło, stąd organizatorzy mogli z satysfakcją przyjmować zasłużone gratulacje za pomysł organizacji, pierwszego na taką skalę, międzynarodowego kongresu, traktującego o różnych aspektach zastosowania badań naukowych dla rozwoju szermierki i dziedzin pokrewnych jak i praktyki procesu szkolenia. Z punktu widzenia realiów polskiego sportu nasuwają się następujące refleksje, niestety niezbyt optymistyczne. Dystans technologiczny, jaki dzieli nas od czołowych krajów europejskich, nie tylko utrzymuje się, ale wyraźnie powiększa. Wydaje się, że źródłem tego stanu rzeczy jest stagnacja na Akademiach Wychowania Fizycznego, które zajmują się głównie dydaktyką i badaniami podstawowymi, pomijając kierunki badawcze, jakie chociażby zarysowano powyżej. Przykład modelu włoskiego wskazuje na konieczność interdyscyplinarnej współpracy z ośrodkami uniwersyteckimi i laboratoriami opartymi o znacznie większy potencjał ludzki i techniczny, niż małe dość hermetyczne środowiska z przewagą kierunków pedagogicznych. W tym kontekście regres, jaki obserwujemy w „polskich” wiodących na arenie międzynarodowej dyscyplinach sportowych, a pokazały to dobitnie Igrzyska Olimpijskie w 2004 roku w Atenach i tegoroczne w Pekinie, będzie się pogłębiał.

Optymizmu można doszukiwać się jedynie w dyscyplinach niszowych, między innymi sportach walki, gdzie tradycje i zaangażowanie trenerów może zniwelować braki w rozwiązaniach systemowych.

Key words: sport sciences, motor control, combat sports, fencing technology

SUMMARY

Background. The technological developments visible in fencing over the last 20 years became the main reason to organize 1st International Congress on Science and Technology in Fencing. Moreover, changes in techniques and training methods created new requirements in the process of preparation according to contemporary challenges addressed to the science environments and practicing fencers.

Scientific fields. The combat sports, as a top-class social phenomenon, have generated the interest of different applied sciences from multiple perspectives such as: the prevention or recuperation from injuries, training optimization, the analysis of sociological aspects, improvement in the methodological processes, research into energy expenditure or the brain's response to the stimuli.

Material and Devices. In most of research the scientific material was gained among athletes representing the range from the initial stage to the master level of sport advancement. Sportsmen represented combat sports particularly fencing and karate in minority. Telemetric oxygen uptake analyzer, electroencephalography, surface electromyography, tensiomyography, posture analysis platform and sport performance simulators were applied as the dominant devices to the scientific procedures.

Practical application. One of the congress conception was to join practical and theoretical approach. During the congress Women Epee World Cup took place which was treated as the qualification to the Olympic Games in Beijing. The sport event created an occasion for coaches and competitors to participate in the debate. Additionally, the congress schedule included the organization of workshop with participation of the top epee fencers conducted by their master, Daniel Levavasseur.

Prof. UR dr hab. Wojciech J. Cynarski (7 dan *jūjutsu*, 6 dan *idō etc.*), jest kierownikiem Katedry Nauk Humanistycznych Wydziału Wychowania Fizycznego UR. Od marca 2000 pełni funkcję prezesa i dyrektora technicznego Stowarzyszenia Idōkan Polska – organizacji zajmującej się statutowo dziedziną sztuk walki. Był organizatorem i przewodniczącym Komitetu Naukowego konferencji, którą w poniższym artykule opisuje i ocenia.

WOJCIECH J. CYNARSKI

Wydział Wychowania Fizycznego, Uniwersytet Rzeszowski (Polska)

e-mail: knhum@univ.rzeszow.pl

Obszerna relacja i refleksja o wydarzeniu naukowym, jakim była II Międzynarodowa Konferencja Naukowa ekspertów – badaczy sztuk walki i humanistów, Targowiska – Krosno, 25–26 kwietnia 2008 r. / An extensive report and reflection on a scientific event, as was the 2nd International Scientific Conference of Experts – Researchers on Martial Arts and Humanists, Targowiska – Krosno, April 25–26th, 2008

Submission: 3.05.2008, acceptance: 5.05.2008

Słowa kluczowe: sztuki walki, sporty walki, *budō*, eksperci, konferencja

Główna idea i organizacja konferencji

Miałem pomysł na zorganizowanie konferencji pod hasłem „Sztuki walki, sporty walki, humanizm – *budō*, *kakugi*, *jindō*”, który na szczęście podjął mój Szef – dziekan Wydziału Wychowania Fizycznego UR, prof. zw. dr hab. **Kazimierz Obodyński** (2 dan *h.c.*). On także zaproponował odbycie jej w urokliwym dworze w Targowiskach. Wprawdzie nie udało się tego połączyć z zebraniem wszystkich członków kolegium redakcyjnego (Rady Redakcyjnej i Rady Naukowej) Rocznika Naukowego „Idō – Ruch dla Kultury / Movement for Culture” (IRK-MC), ani z powołaniem międzynarodowego towarzystwa naukowego, ani tym bardziej z warsztatami, które miał poprowadzić *meijin* **Lothar Sieber** (10 dan),

niemniej jednak cieszy fakt zmaterializowania się tego dość ambitnego zamierzenia.

Jak wiadomo, pochodzące z Dalekiego Wschodu sztuki walki i sporty walki są na Zachodzie ogromnie popularne. Także w Polsce uprawia je więcej osób, niż np. gra w piłkę nożną. W przeciwieństwie jednak do bardziej znanych sportów walki (*jūdō*, *kick-boxing*, sportowe odmiany karate), oryginalne sztuki walki są bardzo słabo znane, często błędnie rozumiane i w małym stopniu wspierane, wbrew ich ogromnemu potencjałowi aksjologicznemu. Toteż celowe są spotkania specjalistów – praktyków i ludzi nauki dla poważnego namysłu nad wskazaną dziedziną i dla jej pogłębionej eksplikacji. Temu głównie służyła **II Międzynarodowa Konferencja Naukowa ekspertów – badaczy sztuk walki i humanistów „Sztuki walki, sporty walki, humanizm – *budō*, *kakugi*, *jindō*”**.

Konferencja ta stanowiła kontynuację zorganizowanej w Rzeszowie w 2003 roku pierwszej Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Humanistyczna teoria sztuk walki i sportów walki – koncepcje i problemy”, której plonem jest dość często cytowana monografia [Cynarski, Obodyński 2003a, b]. Podobnie, jak poprzednia, służyć miała wymianie wyników najnowszych badań i koncepcji teoretycznych. Stanowiąc powinna także – w zamierzeniu – kolejny krok w kierunku integracji krajowego i światowego środowiska badaczy sztuk walki i sportów walki w perspektywie przewidywanego na 2010 rok II Światowego Kongresu Naukowego Sportów Walki i Sztuk Walki. Była to okazja do spotkania badaczy zrzeszonych w międzynarodowym Komitecie Badań

Naukowych Stowarzyszenia Idōkan Polska, współpracujących z Kolegium Redakcyjnym (Radą Redakcyjną i Radą Naukową) Rocznika Naukowego „Idō – Ruch dla Kultury / Movement for Culture”, specjalistów spoza tego grona oraz zaproszonych gości. To naukowe spotkanie dedykowane było pamięci prof. zw. dr. hab. **Ewarysta Jaskólskiego** (1932–2007), znakomitego uczonego działającego w dziedzinie sztuk i sportów walki [Kalina 2007; Cynarski 2008, s. 7]. Był on członkiem honorowym Stowarzyszenia Idōkan Polska i posiadaczem nadanego przez SIP stopnia mistrzowskiego 5 dan w *jūdō*.

Do Komitetu Honorowego zaproszono pana **Ryuichi Tanabe**, Ambasadora Japonii w Polsce; rektorów UR – prof. zw. dr. hab. **Włodzimierza Bonusiaka** i prof. UR dr. hab. **Jerzego Kitowskiego**; rektora PWSZ w Krośnie prof. nadzw. dr. hab. **Janusza Gruchalę**; marszałka województwa podkarpackiego **Bogdana Rzońce**; prezydentów miast Rzeszowa i Krosna – **Tadeusza Ferencę** i **Piotra Przytockiego**; prezydenta IASK¹, prof. zw. dr. hab. **Włodzimierza Starostę**; wiceprzewodniczącego EASS², prof. zw. dr. hab. **Jerzego Kosiewicza**; prezydenta WTMF³ (Avignon, Francja) i delegata Dai Nippon Butoku-kai (Kioto, Japonia) dr. **Rolanda J. Maroteaux** (8 dan); dziekana Wydziału Sportu Uniwersytetu w Preszowie, prof. dr. hab. **Jana Jungera**; honorowego przewodniczącego SIP doc. **Lothara Siebera**; przewodniczącego ZŚ AZS **Zbigniewa Rynasiewicza** i wójta gminy Miejsce Piastowe mgr. **Marka Klarę**.

Temu niecodziennemu wydarzeniu naukowemu patronowały następujące instytucje: International Association of Sport Kinetics (IASK), European Academy for Carpathian Euroregion (EACE), Ambasada Japonii w Polsce, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Preszowski (Prešov, Słowacja), Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie, Stowarzyszenie Idōkan Polska (SIP) i Redakcja Rocznika Naukowego „Idō – Ruch dla Kultury / Movement for Culture” oraz Redakcja pisma „Archives of Budo”. Natomiast bezpośrednim organizatorem konferencji był Wydział Wychowania Fizycznego UR. Wydział ten, jak pamiętamy, zorganizował we wrześniu 2006 r. w Rzeszowie I Światowy Kongres Naukowy Sportów Walki i Sztuk Walki, co spotkało się z uznaniem także w Japonii [Cynarski, Kalina, Obodyński 2006; Bąk, Kulasa 2007; Sasaki 2007]. Informacja o tegorocznej konferencji (komunikaty) podawana była na stronach tegoż Wydziału, a także Stowarzyszenia Idōkan Polska i IMAF Europe⁴.

W 14-osobowym Komitecie Organizacyjnym, któremu przewodniczył prof. Obodyński, 6 osób to członkowie SIP. Byłem wiceprzewodniczącym tego Komitetu oraz przewodniczącym Komitetu Naukowego w składzie: prof. dr Zbigniew Czajkowski, prof. AWFis dr hab. Władysław Jagiełło, prof. dr hab. Jan Junger (Słowacja), prof. zw. dr hab. Roman Maciej Kalina, prof. dr h.c. Keith R. Kernspecht (Bułgaria), prof. dr Helmut Kogel (Niemcy), prof. zw. dr hab. Jerzy Kosiewicz, prof. dr Jong-Young Lee (Korea), prof. dr hab. Bohdan Mytskan (Ukraina), prof. dr Cong Ningli (Chiny), prof. zw. dr hab. Kazimierz Obodyński, prof. zw. dr hab. Mirosław Ponczek, prof. dr hab. Matthias von Saldern (Niemcy), prof. dr Taketo Sasaki (Japonia), prof. dr Hrvoje Sertić (Chorwacja), prof. dr Satoshi Shimizu (Japonia), prof. zw. dr hab. Włodzimierz Starosta, prof. zw. dr hab. Stanisław Sterkowicz (Poland), prof. zw. dr hab. Andrzej Szyszko-Bohusz, prof. zw. dr hab. Stanisław Tokarski, prof. dr Mojca Doupona Topič (Słowenia), prof. dr Craig Webster (Cypr) [Cynarski 2008, s. 4]. Wszyscy wymienieni naukowcy współpracują z IRK-MC lub także z SIP.

Przewidziano trzy główne zagadnienia, do których wstępem były zamówione wykłady kluczowe: 1) Filozofia, socjologia i pedagogika dalekowschodnich sztuk walki i sportów walki; 2) Od hoplologii do holistycznej antropologii sztuk walki; 3) Sztuki walki i sporty walki w perspektywie standardów szkół wychowania fizycznego wszystkich typów. Niestety, nie mogli przybyć wytypowani do funkcji zaproszonych wykładowców profesorowie **Nakiri Fuminori** (prezydent Japońskiej Akademii Budo) i **Matthias von Saldern** (Uniwersytet w Lüneburgu, Niemcy). Wykłady te powierzono znakomitym specjalistom: prof. dr. **Taketo Sasakiemu** (Fukushima

¹ IASK – International Association of Sport Kinetics.

² EASS – European Association for Sociology of Sport.

³ WTMF – World Takeda-ryu Marotokan Federation.

⁴ Europejskie przedstawicielstwo International Martial Arts Federation (IMAF) – Kokusai Budo Renmei.

University, Japonia, także dyrektor Japońskiej Akademii Budo), prof. zw. dr. hab. **Romanowi Maciejowi Kalinie** (kierownik Katedry Sportów Walki i Gier Zespołowych Wydziału WF UR) i prof. zw. dr. hab. **Stanisławowi Sterkowiczowi** (kierownik Zakładu Sportów Walki, Akademia Wychowania Fizycznego im. B. Czecha w Krakowie).

Rozpoczęcie i przebieg obrad

W piątek 25 kwietnia o godzinie 12.00 w hotelu „Game Sport” w Krośnie miała miejsce ceremonia otwarcia Konferencji. Na sali konferencyjnej znaleźli się m.in. dziekani z Uniwersytetu w Preszowie (Słowacja), rektor Wyższej Szkoły Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim, prof. UR dr hab. **Stanisław Zaborniak**, dyrektor Instytutu Kultury Fizycznej PWSZ w Krośnie dr **Zbigniew Barabasz**, mgr **Marta Niewczas** (mistrzyni świata ITKF, 3 dan, Zakład Sportów Walki UR), państwo **Sasaki** (Japonia). Zebranych uczestników i zaproszonych gości powitał przewodniczący Komitetu Organizacyjnego – prof. zw. dr hab. **Kazimierz Obodyński**. Następnie, jako przewodniczący Komitetu Naukowego, odczytałem list Ambasadora Nadzwyczajnego i Pełnomocnego Japonii w Rzeczypospolitej Polskiej, pana **Ryuichi Tanabe**, po czym ogłosiłem rozpoczęcie obrad.

Pierwszą, plenarną sesję poprowadzili: prof. zw. dr hab. **Roman Maciej Kalina** (redaktor naczelny internetowego „Archives of Budo”), prof. dr **Carlos Gutiérrez Garcia** z Uniwersytetu Leon w Hiszpanii (redaktor naczelny „Revista de Artes Marciales Asiaticas” – hiszpańskiego wydania amerykańskiego pisma „Journal of Asian Martial Arts”), światowej sławy badacz sztuk walki, i ja (IRK-MC). Ponadto prof. **Obodyński**, którego przy stole prezydiatnym zastąpił prof. **Kalina**, jest redaktorem naczelnym „Przeglądu Naukowego Kultury Fizycznej UR”, a na sali obecny był sekretarz redakcji tego pisma – dr **Krzysztof Kubala**. Wszystko to zapewnić powinno utrwalenie w naukowych periodykach rozstrzyganych podczas Konferencji istotnych treści oraz samego tego niecodziennego wydarzenia.

W sesji tej zaplanowano wystąpienia kluczowe trzech referentów. Prof. **Taketo Sasaki** przedstawił wykład pt. *The Martial Arts as Japanese Culture: The Outlook on the Techniques and the Outlook on the Human Being*. Referat poświęcony był wy tłumaczeniu sensu i znaczenia *budō* jako fragmentu kultury japońskiej powiązanego z filozofią tego kraju i Dalekiego Wschodu. W drugim wykładzie kluczowym (*Philosophical and Praxeological Dimension of Combat Sports Theory*) prof. **Roman M. Kalina** wyjaśnił pochodzenie prakseologii, jako dziedziny naukowej, oraz opisał prakseologiczny wymiar sportów walki w perspektywie własnej teorii owych sportów. Z kolei prof. **Stanisław Sterkowicz** (AWF Kraków) przedstawił zamówiony wykład pt. *Training Teachers of Martial Arts and Combat Sports in Poland*, w którym wskazał także na własne osiągnięcia w zakresie kształcenia kadr trenerskich sportów walki w naszym kraju. Dodatkowo, za moją zgodą, przedstawił on komunikat: *Wellness in Male and Female versus Judo Training (a Pilot Study)*, zawierający wyniki badań przeprowadzonych wspólnie z prof. **Hrvoje Serticiem** (Uniwersytet w Zagrzebiu, Chorwacja).

W tej części obrad zaplanowano także dyskusję. Zapraszając do dyskusji przytoczyłem, na prośbę nieobecnego z przyczyn obiektywnych prof. **Andrzeja Szyszko-Bohusza** (reprezentuje KSW w Krakowie i WSE w Tarnowie, członek honorowy SIP, 2 dan), stwierdzenie tegoż znakomitego humanisty, że najważniejszym elementem wykształcenia nauczyciela sztuk walki jest etyka oraz jego sugestię, by promować w Europie sztuki walki w zgodności z zasadami religii chrześcijańskiej akcentując wartości uniwersalne⁵. Dyskutowano głównie o podstawowych pojęciach i zagadnieniach kluczowych dla teorii sztuk walki i sportów walki.

Po południu uczestników konferencji przyjął w ratuszu prezydent miasta Krosna – mgr inż. **Piotr Przytocki**. Naukowcy przespacerowali się ulicami starego miasta, zwiedzili skansen w Bóbrce – Muzeum Przemysłu Naftowego, a następnie przyjechali do Ośrodka Szkoleniowego

⁵ Główna jego teza, przekazana w liście, brzmi: „Walki wschodnie winny prowadzić do spotęgowania postaw humanitarnych, szlachetności, głębokiej tolerancji, bezinteresownej pracy i pomocy, wzajemnej miłości w Duchu Chrystusa” [Szyszko-Bohusz 2008, *compare*: Szyszko-Bohusz 2001].

Europejskiej Akademii na rzecz Euroregionu Karpackiego (EACE) w Targowiskach, gdzie przygotowano spotkanie towarzyskie.

Obrady drugiego dnia (sobota, 26.04.2008 r.) zrealizowano w całości w wymienionym ośrodku w Targowiskach – w historycznym dworku będącym przed drugą wojną światową własnością hr. **Golaszewskiego**, obecnie – prof. **Obodyńskiego**. Uczestnicy, w towarzystwie władz gminy Miejsce Piastowe, degustowali dania kuchni polskiej i podkarpackiej.

Pierwszą sesję tematyczną – *Philosophy, sociology and pedagogy of far eastern martial arts and combat sports* – poprowadzili prof. **T. Sasaki**, dr **Dorota Pawlik** (AWF Katowice) i ja, który zastąpiłem nieobecnego prof. **Stanisława Tokarskiego** (pracownik PAN, 5 dan w *jūdō*). W tej części znalazły się dwa referaty, będące efektem studiów badaczy z Hiszpanii – **Carlota Gutiérreza Garcii** i **Mikela Péreza Gutiérreza** – poświęcone analizie hiszpańskiej bibliografii z obszaru tematycznego sztuk walki. Obydwaj pracownicy Uniwersytetu Leon są także autorami ciekawej książki na ten temat [Pérez Gutiérrez, Gutiérrez Garcia 2008]. Przewidziano wystąpienia polskich badaczy – dr. **Zbigniewa Bujaka** (AWF Warszawa, ZWWF Biała Podlaska) i prof. zw. dr. hab. **Mirosława Ponczka** (AWF Katowice). Ciekawą pracę przedstawił **Vitor Alberto Valdas Rosa** (Lizbona, Portugalia), który z perspektywy socjologicznej określił przyczyny popularności karate w swoim kraju.

Druga sesja – *From hopology to holistic anthropology of martial arts* – została poprowadzona przez doktorów **Abela A. Figueiredo** (Viseu, Portugalia), **Zdenko Reguli** (Brno, Czechy) i mnie (zastąpiłem w tej funkcji prof. **Szysko-Bohusza**). Jako pierwszy zaplanowano referat prof. **Obodyńskiego** [2008] – *Anthropology of Martial Arts as Scientific Perspective for Research*, ukazujący teoretyczną, nowoparadygmatyczną perspektywę humanistycznej teorii sztuk walki. Dr **Dorota Pawlik** przedstawiła film i komunikat pt. *Maori Haka – Icon of the New Zealand's Culture*. „Haka” jest bojowym tańcem maoryskich wojowników. **Zdenko Reguli** sprowokował do dyskusji profesora **Taketo Sasaki** tematem: *Kalokagathia from Aikido Point of View*. Z kolei występujący w tej sesji w podwójnej roli (prowadzącego i referenta) dr **Figueiredo** przedstawił interesujące studium teoretyczne: *The Study Object of Martial Arts and Combat Sports*, w którym zapoznał zebranych z pojęciami: „motrice”, „motricity” i „mesoscopic vision”.

Trzecia sesja – *Martial arts and combat sports in the perspective of the standards of physical education schools of all types*, którą poprowadziłem wspólnie z dr. **Zbigniewem Borysiukiem** (Politechnika Opolska), była krótsza od pozostałych. Zaplanowano tu jedynie dwa referaty – **Jarosława Walczaka** (Zamość): *Selected Elements of Taekwon-do and Their Significance in Training Process of Security Guards in Zamość* oraz **Abela Figueiredo**: *The Combat Sports in Physical Education Classes*.

Zgodnie z programem, lecz jedynie z pewnym opóźnieniem, odbyła się sesja IV (*Holistic training*). Obrady tej sesji poprowadzili profesorowie **Hrvoje Sertić**, **Stanisław Sterkowicz** i **Taketo Sasaki**. Kolejne empiryczne prace, związane tematycznie z szeroko rozumianą teorią treningu sportowego, przedstawili: prof. dr **Raquel Escobar Molina** (University of Granada, Hiszpania) – *Effects of Strength and Endurance Training in the Mesocycle in the Performance in Judokas*, dr **Mario Baić** – *Influence of a Programmed Judo Training on Changes of Anthropological Features in Children Attending Sports Schools* i mgr **Daniel Bok** (obydwaj z Zagrzebia, Chorwacja) – *Difference in Intensity Level of a Kata Performance Between Kata Team Members Estimated by Heart Rate Values*.

Odbytą po przerwie obiadowej piątą i ostatnią sesję (*Varia*), prowadziłem wraz z prof. Kasią. Przewidziano tu przedstawienie pięciu prac⁶. **Zbigniew Borysiuk** ukazał interesującą koncepcję *New Approach to Talent Identification in Combat Sports. The Case of Fencing*. Dr **Jacek Wąsik** (Akademia im. Jana Długosza, Częstochowa) podjął zagadnienie fizycznych i psychofizycznych uwarunkowań ludzkich reakcji w sytuacji walki. Mgr **Jan Slopecki** (COZJJ⁷ Warszawa), w imieniu międzynarodowego zespołu badaczy ze Stowarzyszenia Idōkan Polska,

⁶ Z racji nieobecności skreślono z programu naukowego referaty e. Pocecco i e. Holztrattner (austria) oraz M. Vita, M. Blahutkovej i Z. Reguliego (Czechy).

⁷ COZJJ – Centralny Okręgowy Związek Ju-Jitsu w Warszawie.

przedstawił referat: *Patriotic Education through Budo and Combat Sports on Example of Idokan Poland Association*. Dr **Artur Litwiniuk** (AWF Warszawa, ZWWF Biała Podlaska) zreferował wyniki badań pięcioosobowego zespołu dotyczące istotnej kwestii: *Psychological Factors of People Training Traditional Karate*. Ponadto udostępniono pracę (wydruki tekstu) prof. **Stanisława Tokarskiego** (PAN, UJ) i dr. **Waldemara Sikorskiego** (AHE w Łodzi) – *Asiatic Westernization and European Easternization of Budo – Axiological and Praxiological Consequences*.

Uzupełnieniem wypowiedzi referatowych była interesująca merytoryczna dyskusja. Całość obrad podsumował i zamknął przewodniczący Komitetu Naukowego, który zwrócił uwagę na duże zróżnicowanie będącej przedmiotem konferencji tematyki i konieczność kolejnych spotkań naukowych poświęconych złożonej problematyce sztuk i sportów walki. Podkreślił przy tym wysoki poziom merytoryczny zaprezentowanych prac.

Podsumowanie

W obradach uczestniczyło czynnie ok. 40 osób, co w połączeniu z zespołem organizatorów, międzynarodowym Komitetem Naukowym i zaproszonymi gośćmi daje liczbę ok. 80 uczestników z 16 krajów. Na podstawie zgłoszeń uczestników przygotowano i opublikowano wydawnictwo typu *Proceedings* [Cynarski 2008] zawierające 32 abstrakty prac w języku angielskim. Do programu naukowego konferencji zostało zakwalifikowanych 25 prezentacji. Odbyła się sesja plenarna i pięć tematycznych sesji referatowych.

Oprócz wymienionego *Proceedings* uczestnicy otrzymali certyfikaty potwierdzające czynny udział w konferencji. Wybrane prace zostaną opublikowane w anglojęzycznej monografii. Pozostałe mają zostać przekazane do redakcji dwóch patronujących tej imprezie specjalistycznych pism. Oczywiście o publikacji poszczególnych prac zdecydują ich autorzy i recenzenci.

Na uwagę zasługuje fakt, że obecnych było wielu autentycznych ekspertów sztuk walki. Oprócz członków Komitetu Honorowego, jak **Lothar Sieber** (10 dan *jūjutsu*, 10 dan *karate*), dr **Roland J. Maroteaux** (8 dan *aiki-jūjutsu*), Komitetu Naukowego, jak prof. **Keith R. Kernspecht** (10 st. mistrzowski w *Wing Tsun kung-fu*) i osób zgłoszonych a nieobecnych, jak dr **Sikorski** (6 dan *jūdō*), obecni byli dłużej praktycy sztuk i sportów walki. Członkami światowej elity zapasów jest **Mario Baić**, a elity sportowego karate są – **Marta Niewczas** i **Daniel Bok**. Koreańskie sztuki walki reprezentowali na Konferencji: dr **Zbigniew Bujak** (6 dan *taekwondo ITF*), dr **Jacek Wąsik** (4 dan), mgr **Jarosław Walczak** (2 dan) i prof. **Stanisław Sterkowicz** (4 dan *hapkido*). Przedstawicielami środowiska sztuk walki pochodzenia japońskiego byli m.in. prof. **Takeo Sasaki** (7 dan *jūdō*), prof. **Hrvoje Sertić** (6 dan *jūdō*), **Jan Słopecki** (9 dan *jūjutsu*), **Wojciech J. Cynarski** (7 dan *jūjutsu*, 5 dan *karate*), dr **Abel A. Figueiredo** (5 dan *karate*), prof. **Carlos Gutiérrez Garcia** (3 dan *jūdō*) i prof. **Roman Maciej Kalina** (3 dan *jūdō*).

Tematyka prac obejmowała szereg kwestii związanych z wymiarami filozoficznymi, socjologicznymi, kulturowymi, pedagogicznymi i praktycznymi (trening, samoobrona) sztuk i sportów walki – od sportowego, olimpijskiego *jūdō* po tradycje Maorysów. Słabiej tym razem prezentował się na konferencji namysł historyczny, jeśli nie liczyć zgłoszonych prac dr. **Grzegorza Bielca** i prof. **Mirosława Ponczka**. Może to wynikać z faktu, że badanie historii sztuk walki przy trudnym dostępie do dokumentów źródłowych lub ich braku, jest szczególnie kłopotliwe.

Można uznać, że Konferencja była ogólnie udana jako wspólny sukces uczestników i organizatorów. Co ważne, Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego prof. **Kazimierz Obodyński** wyraził chęć organizowania kolejnych podobnych konferencji naukowych. Ta deklaracja była przez zebranych oczekiwana z racji wskazywanej zgodnie przez uczestników konieczności dalszej konsolidacji międzynarodowego środowiska badaczy fenomenu sztuk walki oraz wobec wyraźnej potrzeby dalszych pogłębionych, humanistycznych i multidyscyplinarnych studiów w tym zakresie.

Fot. 1. Rozpoczęcie Konferencji w Krośnie. Przy stole prezydyjnym (od lewej) profesorowie: R.M. Kalina, C. Gutiérrez Garcia, K. Obodyński i W.J. Cynarski / **Photo 1.** Opening of the Conference in Krosno. Chairmen – Professors: R.M. Kalina, C. Gutiérrez Garcia, K. Obodyński i W.J. Cynarski (photo: Gabriel Szajna)

Fot. 2. Wykład wygłasza prof. Taketo Sasaki / **Photo 2.** The lecture of Prof. Dr Taketo Sasaki (photo: G. Szajna)

Fot. 3. Wystąpienie referatowe prof. R.M. Kaliny / **Photo 3.** The lecture of Prof. Dr R.M. Kalina (photo: G. Szajna)

Fot. 4. Podczas zwiedzania skansenu w Bóbrce (od lewej): S. Sterkowicz, M. Pérez Gutiérrez, C. Gutiérrez Garcia, W.J. Cynarski i A.A. Figueiredo / **Photo 4.** During sightseeing Museum of Oli Industry in Bóbrka – S. Sterkowicz, M. Pérez Gutiérrez, C. Gutiérrez Garcia, W.J. Cynarski and A.A. Figueiredo (photo: C. Gutiérrez Garcia)

Fot. 5. Część uczestników Konferencji przed dworem w Targowiskach / **Photo 5.** A part of participants in front of the minor-house in Targowiska (photo: G. Szajna)

Fot. 6. W.J. Cynarski, Z. Reguli i A.A. Figueiredo prowadzący II Sesję w Targowiskach / **Photo 6.** W.J. Cynarski, Z. Reguli and A.A. Figueiredo as chairmen of 2nd Session in Targowiska (photo: C. Gutiérrez Garcia)

Fot. 7. Referat przedstawia dr A.A. Figueiredo / **Photo 7.** Dr A.A. Figueiredo presenting his paper (photo: G. Szajna)

Fot. 8. Wywiady M. Niewczas i W.J. Cynarskiego dla radia i telewizji / **Photo 8.** Interviews of M. Niewczas and W.J. Cynarski for radio and TV (photo: K. Obodyński)

BIBLIOGRAFIA

1. Bąk R., Kulasa J. (2007), *1st World Scientific Congress of Combat Sports and Martial Arts (22–24 September 2006) and “Rzeszow Declaration”*, “Archives of Budo”, vol. 3, no. 3, IP 86–89.
2. Cynarski W.J. [ed.] (2008), *Budo, kakugi, jindo – Martial arts, combat sports, humanism, 2nd International Conference Proceedings, April 25–26 2008*, Rzeszów University Press, Rzeszów.
3. Cynarski W.J., Kalina R.M., Obodyński K. [eds.] (2006), *1st World Scientific Congress of Combat Sports and Martial Arts. Proceedings*, PTNKF, Rzeszów.
4. Cynarski W.J., Obodyński K. [red.] (2003a), *Humanistyczna teoria sztuk i sportów walki – koncepcje i problemy*, UR, Rzeszów.
5. Cynarski W.J., Obodyński K. [red.] (2003b), *Humanistyczna teoria dalekowschodnich sztuk i sportów walki – koncepcje i problemy / Humanistic Theory of Far-Eastern Martial Arts and Combat Sports – Conceptions and Problems, International Scientific Conference, 30 maja – 1 czerwca 2003. Proceedings*, UR, Rzeszów.
6. Kalina R.M. (2007), *Professor Ewaryst Jaskólski (1932–2007) A prominent scholar in the field of combat sports and martial arts*, „Archives of Budo”, vol. 3, no. 3, IP 54–56.
7. Obodyński K. (2008), *Anthropology of Martial Arts as Scientific Perspective for Research* [in:] W.J. Cynarski [ed.], *Budo, kakugi, jindo – Martial arts, combat sports, humanism, 2nd International Conference Proceedings, April 25–26 2008*, Rzeszów University Press, Rzeszów, pp. 21–22.
8. Pérez Gutiérrez M., Gutiérrez Garcia C. (2008), *100 Anos de artes marciales: reportorio bibliografico de monografias publicadas en España (1906–2006)*, Universidad de Leon, Leon.
9. Sasaki T. (2007), *Report of 1st World Scientific Congress of Combat Sports and Martial Arts (WSCSM)*, “Journal of Japanese Budo Academy”, vol. 40, no. 1, pp. 45–51.
10. Szyszko-Bohusz A. (2001), *Etyka adeptów sztuki walk wschodnich w epoce cywilizacji naukowo-technicznej*, „Idō – Ruch dla Kultury / Movement for Culture”, t. 2, s. 9.
11. Szyszko-Bohusz A. (2008), List do W. J. Cynarskiego z 14 kwietnia, Kraków.

Key words: martial arts, combat sports, budo, experts, humanism, conference

SUMMARY

This 2nd *International Scientific Conference of Experts – Researchers on Martial Arts and Humanists* was a continuation of the 1st *International Scientific Conference “Humanist theory of martial arts and combat sports – concepts and problems”* organized in Rzeszów in 2003. It was to contribute to the exchange of the latest research results and theoretical concepts.

It was a scientific event organized under the auspices of the Embassy of Japan in Poland and with co-operation of 6 institutions. Two scientific journals (“Archives of Budo” and „Idō –

Ruch dla Kultury / Movement for Culture”) have given their patronage. It was idea and work of people from the Faculty of Physical Education in Rzeszów University and from the Idōkan Poland Association. Prof. K. Obodyński was a President of the Organizational Committee. Prof. W.J. Cynarski was a President of the Scientific Committee, among 23 Professors from 12 countries.

In the conference in 6 sessions was taking part together about 80 participants from 16 countries. There was published a *Proceedings book* with 32 abstracts. For oral presentation were classified 25 papers. There was indicated an essential necessity for continuation to deepen, humanistic and multidisciplinary studies and conferences in this subject.

This copy is for personal use only - distribution prohibited